

Església de Sant Pere de Claret de Cavallers

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Claret de Cavallers
Emplaçament	Ctra. BV-3002 (a Saló), al km. 4 pista direcció sud i després est cap al Semís i Claret de Cavallers
Alçada:	568

Coordenades:

Latitud:	41.82149
Longitud:	1.64674
UTM Est (X):	387612
UTM Nord (Y):	4630842

Classificació

Número de fitxa	08229 - 328
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Romànic Modern Renaixement Medieval Gòtic
Segle	XIV-XVI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL: (reg. 7587-1, acord Consell Comarcal 23-03-2015)
Número inventari	Sí: IPA 17095
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Solsona
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana

Descripció

Església situada al nucli de Claret dels Cavallers, sota l'antic castell de Claret, avui en ruïnes, i adossat parcialment al mas de Can Serra. Es tracta d'una obra de difícil adscripció, amb elements probablement romànics, tot i que majoritàriament és una construcció dels segles XV i XVI. Té com a advocació principal la de Sant Pere. Presenta una nau rectangular sense absis, amb campanar d'espadanya doble i molt ferm per a dues campanes que encara es conserven. Sota d'ell i en el centre de la façana hi ha una petita finestra vertical per on penetra la llum. Tota la façana principal i el parament dels arcs de l'espadanya presenta uns carreus ben treballats i disposats en fileres, i podrien correspondre a la construcció romànica. Bona part de la construcció és adossada al mas i a un edifici annex que fa de sagristia, i el portal d'entrada es troba al lateral sud, junt a una única finestra espitllurada. Aquest portal dóna a un petit patí porticat que ha quedat tancat entre can Serra i la masoveria de can Serra. Aquesta façana de migdia té un parament més irregular. El portal és adovellat i sense cap decoració, tal vegada romànic, tot i que el bon estat de les dovelles fa dubtar que sigui autèntic.

L'interior és cobert amb volta ogival, sense arcs. Sembla correspondre a un moment de transició entre l'últim gòtic i el Renaixement, de manera que es podria situar al segle XVI. Les dues capelles laterals són clarament renaixentistes. Concretament, la capella del Roser (al costat nord) té una inscripció que la data al 1595. La capella de sant Isidre, al costat oposat, és d'una tipologia pràcticament idèntica, que consisteix en una estructura arquitectònica encastada a la paret, amb columnes d'ordre dòric que sustenten un arc escarser amb petxina superior. Sembla tractar-se d'un model estereotípat que es repeteix de manera gairebé idèntica a les esglésies properes de Coaner i Prades. Com a fet excepcional cal remarcar que a l'església s'hi conserven tres retaules de tradició renaixentista i primera època del barroc. Així mateix, al costat esquerra de la capella del Roser sembla que hi havia un altre altar, probablement gòtic, actualment desaparegut. Originàriament la nau era més curta, i el 1911 s'allargà uns metres per la capçalera i es construí una sagristia nova en un lateral, cosa que comportà el trasllat de l'altar i el retaule major. La porta de la sagristia, de factura renaixentista, potser es va traslladar d'una ubicació anterior o bé es va fabricar a imitació d'un estil anterior.

Altres elements d'interès que es conserven a l'interior són la trona, els bancs, dues piques beneiteres de finals del segle XVI, dues lloses sepulcral sense inscripció (utilitzats per als enterraments de membres de les famílies dels dos masos principals: can Serra i can Ferrer). Als peus de la nau també es conserva un interessant cor, recolzat sobre un embigat de fusta.

Observacions:

Informació facilitada per Pere Vidal

Història

La primitiva església de Claret probablement estava situada al cim del turó, prop del castell. Segons notícies orals, a la banda de ponent s'hi van recollir restes òssies que podrien correspondre al cementiri. L'església és documentada el 1032 ja com a Sant Pere de Claret (SALVADÓ, 213). Sabem que a final del segle XIII i principi del XIV era parròquia (FABREGA; SERRA, 2008: 5, 9), i que pertanyia al bisbat de Vic. Se'n coneix el nom del rector l'any 1296, Ramon de Castell, que també ho era de l'església de Sant Pere de Vilata, o el 1358 (Bernat Serra). Segons una hipòtesi que sosté l'estudiós Josep Bastardas, entorn de 1135 Claret dels Cavallers hauria entrat sota el domini de la milícia de l'orde del Temple juntament amb altres

llocs a ponent de la serra de Castelltallat (Vilalta i el castell de Castelltallat) i també a llevant de la mateixa. Posteriorment, amb la dissolució d'aquest orde a principis del segle XIV, o possiblement abans, el lloc retornaria als Cardona, que n'haurien conservat el domini directe.

En un moment donat, potser a finals del segle XVI, l'església va passar a ser sufragània de Sant Miquel de Castelltallat. La construcció actual probablement s'edificà als segles XIV o XV, ben segur sobre restes d'un temple romànic anterior. La volta ogíval sembla correspondre a un moment de transició entre l'últim gòtic i el Renaixement. Probablement al final del segle XVI (podria ser el 1595, segons una inscripció) s'hi va fer una reforma important, amb la construcció de la part clarament renaixentista de l'església: porta de la sagristia i capelles laterals. Finalment, l'any 1911 l'església de Claret es tornà a remodelar. La sagristia, que era darrera l'altar, es va fer nova al costat de migdia, i la nau es va allargar a la part de les columnes i dels altars del Roser i Sant Isidre fins a l'altar Major; en total uns 2,80 metres. L'obra la va fer un paleta i un guixaire de Manresa.

Pel que fa als retaules, el de l'altar major, dedicat a Sant Pere, s'atribueix a un taller manresà, probablement el dels Rubió (BOSCH, 1990: 256). El treball de pintura i daurat probablement són obra de Jeroni Soler (el pare o bé el fill), reconeguts pintors manresans que van tenir actuacions diverses a l'àrea de Sant Mateu de Bages i rodalies (FÀBREGA, 2014: 6). Aquest retaule major es podria situar al voltant de l'any 1600. Una mica posterior és el retaule de Sant Isidre. Finalment, el retaule del Roser fou contractat el 2 de desembre de 1651, i va costar 150 lliures. El va pagar Manuel Ferrer, del mas de cal Ferrer de Claret de Cavallers. És obra del taller manresà dels Rubió, tot i que a causa de la mort inesperada de Josep Rubió, l'any 1666, va ser acabat pel taller dels Generes. Sembla que el daurat del retaule va fer-se l'any 1678 pel mestre Perarnau.

Bibliografia

BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Castell de Claret", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 460-461.

BENET, Albert; DUOCASTELLA, Anna M. (1988). "Sant Mateu de Bages", Història del Bages, Manresa, Parc Edicions Selectes, p. 403 - 418.

BOSCH, Joan (1990). Els tallers d'Escultura al Bages del Segle XVII. Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa.

BASTARDAS, Josep (2014). De les terres de Domenic als termes de Castelltallat, Fals i Camps. Una visió històrica sobre els dominis senyorials d'aquest territori des de l'època carolíngia fins a l'època moderna (ss. X-XVI). Treball inèdit.

FÀBREGA ENFEDAQUE, Albert; SERRA SELLARÈS, Francesc (2008). "Claret dels Cavallers (Sant Mateu de Bages)", Dovella, núm. 96 (estiu, 2008), Manresa, p. 5-19.

FÀBREGA, Albert (2014). Informe tècnic sobre l'església i els retaules de Sant Pere de Claret dels Cavallers (Sant Mateu de Bages). Treball inèdit.

SALVADÓ I MONTORIOL, Joan (2012). El Monestir benedictí de Sant Benet de Bages. Fons documental: identificació, edició i estudi. Segles XI-XII. Universitat de Lleida. Tom. III. Segles XI-XII, (898-1123), p. 1408-1415, doc. 956.

